

“Det handler om professionel synlighed”

Martha Hjemmet på Nørrebro i København sætter fokus på pædagogisk dokumentation

Af cand. pæd. pæd. Helle Frederiksen/afdelingsleder på Martha Hjemmet

På Martha Hjemmet, der er én af de største selvejende institutioner på Nørrebro i København, arbejdes der fokuseret med pædagogisk dokumentation ud fra tre værdisætninger: “det ene udelukker ikke det andet” og “at sætte en retning” samt “professionel synlighed”. Disse tre udsagn foldes ud i denne artikel og underbygges med eksempler.

Oprindeligt blev Martha Hjemmet startet af tre kvinder, der ville hjælpe kvarterets familier. Om dagen lavede de mad til syge og passede børn. Om aftenen hjalp de kvarterets mødre med at reparere tøj. Senere blev der oprettet poliklinik for børn samt en såkaldt arbejdsstue for piger og drenge.

I dag består daginstitutionen Martha Hjemmet af en stor moderniseret bygning med bl.a. storkøkken hvorfra børnene dagligt får sund og varieret mad.

Perspektiver i forhold til den pædagogiske profession

I et fag med pædagogik og professionel tilgang til det at arbejde med børn, og hvor der som sådan ingen facitliste er, er det tvingende nødvendigt, at vi ikke giver efter for trangen til konceptpædagogiske pakked løsninger. Inden for vores profession hersker der nemlig ind imellem en metodelængsel, der sjældent er hensigtsmæssig. Vores holdning er, at det er vigtigt, at vi i stedet minder os selv og hinanden om at sund undren og en kritisk forholden sig til praksis, er essentiel.

“Det ene udelukker ikke det andet”, siger vi på Martha Hjemmet, hvilket er en god, generel retningslinje at have i baghovedet som pædagog. Således er vores tilgang ift. det dokumenterende arbejde, at vi arbejder i muligheder fremfor begrænsninger. Altid med udgangspunkt i den faglige dialog.

Om dokumentation – forventninger og forskelligheder

På Martha Hjemmet er der en høj grad af metodefrihed ud fra nogle klart afstukne pejlemærker af, hvor vi skal hen og hvor, vi kommer fra, rent værdimæssigt. Der forventes en høj grad af bevidsthed om egen didaktik og en nysgerrighed på kollegaernes didaktiske arbejde. Herunder selvfølgelig også dokumentationsdelen. På Martha Hjemmet må dokumentation også nogle gange gerne være et “produkt” eller “pynt”. Her gælder det, som med som meget andet, at det ene ikke udelukker det andet.

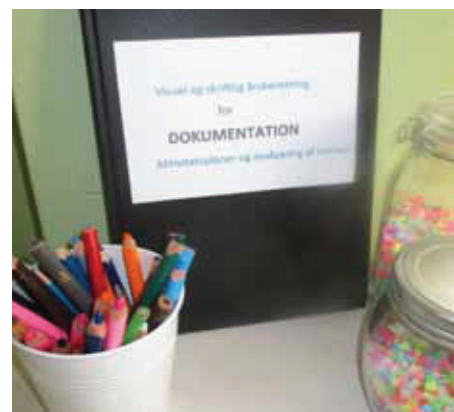
Hos os er der indimellem ganske stor forskel på, hvordan der bliver dokumenteret fra stue til stue. Vi har dog nogle grundprincipper: Alle stuer har en dokumentationsbog, der ligger fremme til forældre-

Martha Hjemmet er i dag en integreret daginstitution med 45 ansatte og i alt 225 børn fordelt på henholdsvis vuggestue, børnehave og fritidshjem, men institutionens historie går tilbage til 1886.

ne. Vi har dokumentationsfelter malet på væggene ved hver stue. Vi skriver ikke i hånden ift. det, der præsenteres og hænges op på væggen. Alle pædagoger er forpligtede på at dokumentere. Derudover er det op til hver enkelt pædagog, at være bevidst om hvorfor og hvordan - samt at kunne argumentere for sine dokumentationsvalg. I forhold til det, er der nogle nøglespørgsmål, man kan stille sig selv:

- Var det processen, du ville vise?
- Var det øjebliksbilleder af glade børn, du ville vise?
- Var det til forældre, børn eller primært til dine kollegaer, at du præsenterede dokumentationen?

Ikke al dokumentation er lige god. Budskabet kan drukne, hvis vi ikke selv er klar over målet med dokumentationen. Derudover skal vi med jævne mellemrum forstyrres, så vi selv kan blive inspireret på ny. Derfor ser vi dialogen om dokumentationen som det centrale. Man er forpligtet til at gå på opdagelse (også) i kollegaernes

Ved kontinuerligt at øve dig på den faglige dialog om dokumentation, så finpudser du faktisk din evne til at flytte perspektiv, hvilket i sidste ende dybest set er med til at sikre, at børnene faktisk bliver "set".

Dokumentation er synlighed

På Martha Hjemmet handler dokumentation helt overordnet om synlighed.

Vi dokumenterer bl.a. for at:

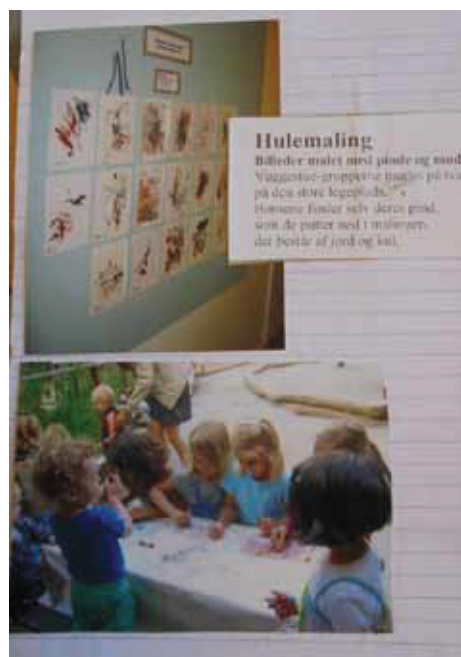
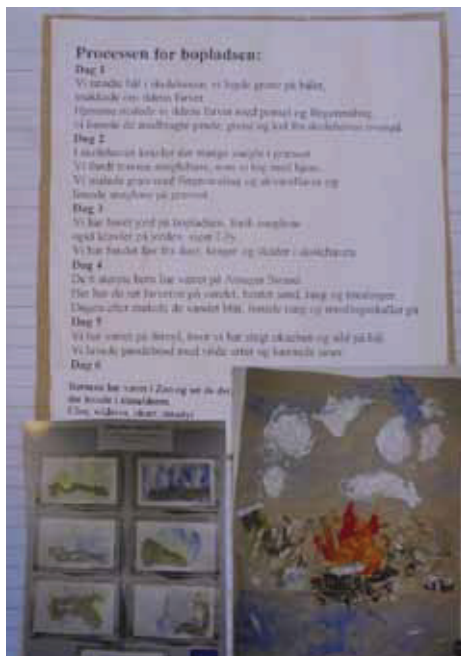
- Understøtte børnenes erfaringsdannelse og oplevelse af sammenhæng
- Tydeliggøre vores arbejde og børnenes hverdag for forældrene
- Skabe et fagligt fokus
- Sætte en retning
- Arbejde didaktisk

måde at dokumentere på, og fagligt samtale omkring det.

Dokumentation som et fælles "kultursprog"

På Martha Hjemmet understøtter vi en kultur, hvor vi har et "sprog" om det at dokumentere. Et sprog, hvor vi udforsker dels vores forpligtelse til at dokumentere, men også måden, vi gør det på. Vi hylder en "spørge-kultur" og ønsker at belyse det intentionelle niveau bag det tilsyneladende indlysende, og vi sætter spørgsmålstejn derved. Nogle pædagoger mener, at når man skal dokumentere, så går tiden fra børnene. Men på Martha Hjemmet har vi den holdning, at det ene ikke udelukker det andet. En særdeles vigtig pointe er nemlig, at dokumentation netop er med til at skabe fokus og nærvær med børnene. Du bliver i den dokumenterende proces en tydelig voksen, og dit nærvær og fokus vokser i takt med, at du bliver bevidst om dine intentioner og om dit daglige arbejde.

Børnene får rigtig meget ud af, at de voksne er velovervejede, og at de derved formår at skabe en god struktur. En struktur skabt på netop pædagogiske overvejelser om, hvad den pågældende børnegruppe præcist måtte have brug for. Pædagogen må formå at balancere hensynet til det enkelte barn såvel som børnegruppen. Disse overvejelser skal spejles i den pædagogiske dokumentation og i den faglige dialog herom. På den måde skærper vi vores opmærksomhed som voksne og samtidig også vores tilgængelighed. Med det menes både vores tilgængelighed som mennesker overfor børnene, men også vores tilgængelighed som fagpersoner overfor såvel forældre som kollegaer.

Eksempel fra praksis: "Den visuelle og skriftlige årsberetning"

I Martha Hjemmet udarbejder vi en bog kaldet "Den visuelle og skriftlige årsberetning", der indeholder følgende:

- Kopier af diverse aktivitetsplaner
- Målformuleringer ift. temaer og aktiviteter
- Fotos af dokumentation, der er præsenteret rundt omkring i institutionen
- Procesbeskrivelser
- Evalueringsmateriale

Det pædagogiske personale bidrager løbende med materiale fra deres praksis (der er dokumenteret) til den visuelle og skriftlige årsberetning, som i sin helhed fremstår fortællende, levende og oplysende.

Bogen fungerer som et erindringsarkiv og inspirationssted, hvor man kan se og læse om tidligere aktiviteter og processer. Det giver lejlighed til at erindre, reflektere samt få inspiration til nye, kommende aktiviteter og tematiserede emner. Man kan også få overblik over udvikling ift. dokumentationsarbejdet.

Mange aktiviteter gentager sig årligt. Eksempelvis aktiviteter omkring højtiderne (fastelavn, påske, jul osv.). Ved at studere indholdet i den visuelle og skriftlige årsberetning, kan man få ideer til kommende aktiviteter ifm. højtider samt se på, hvad der tidligere har fungeret godt og mindre godt.

Hent faglig inspiration

Hæftet "At arbejde udviklingsorienteret" (Helle Frederiksen og Trine Bomann Andersen, 2014), er en inspirationsguide til alle pædagoger som ønsker inspiration til proces- og relationsarbejdet med børn.